

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Tdo/61/2014
Identifikačné číslo spisu:	8712010322
Dátum vydania rozhodnutia:	16.10.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Milan Karabín
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:8712010322.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Milana Karabína a sudcov JUDr. Juraja Klimenta a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci proti obvinenému MVDr. G. A. pre prečin neoprávneného zásahu do práva k domu, bytu alebo k nebytovému priestoru podľa § 218 ods. 1 Tr. zák. prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 16. októbra 2014 v Bratislave dovolanie obvineného MVDr. G. A., podané prostredníctvom obhajcu Mgr. Stanislava Feketeho, advokáta, so sídlom Nám. sv. Egídia 29/69 v Poprade, proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 13. marca 2014 sp. zn. 2 To 5/2014 a rozhodol

rozhodol:

Podľa § 382 písm. f/ Tr. por. dovolanie obvineného MVDr. G. A. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Poprad z 24. júna 2013 sp. zn. 6 T 83/2012 bol obvinený MVDr. G. A. uznaný za vinného z prečinu neoprávneného zásahu do práva k domu, bytu alebo k nebytovému priestoru podľa § 218 ods. 1 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

v období minimálne od 18.7.2011 do oznámenia uznesenia o vznesení obvinenia dňa 16.3.2012 v Poprade, na ul. E. XXXX/XX, neoprávnene a podstatne rušil výkon užívacieho práva bývalej manželky MUDr. U. A., nar. X.XX.XXXX, trvale bytom D., E. XXXX/XX k rodinnému domu zapísanému na LV č. XXXX, katastrálne územie H., okres Poprad, popisného čísla XXXX na parcele č. XXXX/XX - zastavané plochy, ktorý patrí do ich nevysporiadaného bezpodielového spoluvlastníctva, a to tak, že v časti rodinného domu na schodisku nainštaloval kovové zábrany, čím znemožnil U. A. prístup do prízemnej časti domu a suterénu domu, na vstupných dverách k týmto častiam rodinného domu vymenil zámky a v dome nainštaloval elektronický zabezpečovací systém bez toho, aby U. A. poskytol prístupový kód a kľúče od vstupných dverí do prízemí rodinného domu a suterénu, pričom uznesením Okresného súdu Poprad sp. zn. 21 C 112/2011 zo dňa 18.7.2011 v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7 Co 105/2011 zo dňa 29.9.2011 právoplatným dňa 8.11.2011 mu bola uložená povinnosť zdržať sa akýchkoľvek neoprávnených zásahov do práva U. A. k užívaniu rodinného domu zapísaného na LV č. XXXX, katastrálne územie H., okres Poprad, popisného čísla XXXX, na parcele č. XXXX/XX - zastavané plochy a to až do právoplatného skončenia veci vedenej na Okresnom súde

Poprad pod sp. zn. 21 C 112/2011.

Za to mu bol podľa § 218 ods. 1 Tr. zák. s použitím § 36 písm. j/ Tr. zák., § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák., § 56 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. uložený peňažný trest vo výmere 300,- (tristo) Eur a pre prípad, že by výkon peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený, bol mu podľa § 57 ods. 3 Tr. zák. uložený náhradný trest odňatia slobody vo výmere 2 (dvoch) mesiacov.

Tento rozsudok bol napadnutý odvolaním obvineného MVDr. G. A., o ktorom rozhodol Krajský súd v Prešove uznesením z 13. marca 2014 sp. zn. 2 To 5/2014 tak, že podľa § 319 Tr. por. odvolanie obvineného zamietol.

Proti citovanému uzneseniu krajského súdu podal obvinený MVDr. G. A. prostredníctvom obhajcu dňa 24. júla 2014 dovolanie z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. Namietal v ňom, že ani prvostupňový súd, ani odvolací súd sa napriek vykonanému dokazovaniu vôbec nevyrovnali s jeho námietkami,

že právoplatné predbežné opatrenie sa môže vzťahovať len na konanie obvineného po právoplatnosti takého rozhodnutia a nemôže mať spätné účinky,

že samotná formulácia výrokovej časti predbežného opatrenia je neurčitá, keďže nie je bližšie špecifikované protiprávne konanie, ktorého sa mal zdržať,

že obsahom výroku predbežného opatrenia je vždy iba právna povinnosť uložená odporcovi, čo vylučuje, aby predbežným opatrením bolo priznané právo,

že existuje rozhodnutie Okresnej prokuratúry v Poprade týkajúce sa obdobnej právnej veci týkajúcej sa jeho a poškodenej, ale v opačnej pozícii, keď jeho sťažnosť ako poškodeného bola zamietnutá ako nedôvodná s tým, že nejde o trestný čin, ale ide o skutok, ktorý by mohol príslušný orgán prejednať ako priestupok,

že sama poškodená sa na hlavnom pojednávaní vyjadrila, že sa svojich práv, resp. splnenia povinností, ktoré vyplynuli obvinenému z predbežných opatrení nielenže nedomáhala, ale sa ani nemala záujem domáhať, pričom táto skutočnosť je v priamom rozpore s tvrdením odvolacieho súdu, že poškodená využila všetky právne prostriedky na ochranu svojich práv a záujmov.

Zodpovedanie týchto námietok malo, podľa obvineného, význam pre posúdenie, či z jeho strany vôbec došlo k protiprávnemu konaniu, ako aj toho, či poškodená skutočne využila civilnoprávne prostriedky právnej ochrany, a teda či nebolo namieste aplikovať zásadu „ultima ratio“ na daný prípad.

S poukazom na vyššie uvedené obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky v súlade s ustanovením § 386 Tr. por. rozhodol, že napadnuté uznesenie Krajského súdu v Prešove v spojitosti s rozsudkom Okresného súdu Poprad z 24. júna 2013 sp. zn. 6 T 83/2012 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie, zrejme mal na mysli prvostupňovému súdu, keď jeho rozhodnutie navrhol zrušiť.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor poverený výkonom funkcie okresného prokurátora v Poprade. Vo vyjadrení uviedol, že je nepochybné, že obvinený znemožňoval výkon vlastníckeho práva poškodenej a za protiprávne konanie z hľadiska trestného práva bolo vyhodnotené obdobie po tom, čo poškodená využila prostriedky civilného práva (s poukazom na subsidiaritu trestného práva) a domáhala sa tak nápravy mimo trestného práva. Obvinený si bol vedomý svojej povinnosti uloženej uznesením Okresného súdu Poprad sp. zn. 21 C 112/2011 z 18. júla 2011 v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7 Co 105/2011 z 29. septembra 2011 a naďalej znemožňoval výkon vlastníckeho práva poškodenej v dôsledku svojvoľného vymedzenia priestorov v rodinnom dome. S poukazom na ustanovenie § 7 ods. 1 Tr. por. boli orgány činné v trestnom konaní viazané právoplatným rozhodnutím civilného súdu a nebol tak dôvod spochybňovať zákonnosť tohto rozhodnutia.

Napadnuté rozhodnutie považuje prokurátor za zákonné a z dôvodu absencie dôvodu dovolania podľa § 371 Tr. por. navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol.

K dovolaniu obvineného sa vyjadrila aj poškodená MUDr. U. A. prostredníctvom svojej splnomocnenkyne JUDr. Daniely Urdovej, advokátky Advokátskej kancelárie so sídlom na ul. 1. mája č. 10 v Poprade. Podstatou jej vyjadrenia je argumentácia, že obvinený MVDr. G. A. ako spoluvlastník nehnuteľnosti bez jej vedomia a jej dovolenia ako spoluvlastníčky osadil kovové mreže a alarm medzi suterén a prízemie tak, aby jej znemožnil užívať túto časť rodinného domu. Prítom na tento zásah nemal akýkoľvek dôvod, aby obmedzil jej právo užívať predmetnú nehnuteľnosť. Podľa jej názoru obvinený porušil jej vlastnícke právo tým, že ju obmedzil v jej vlastníckom práve, a teda je toho názoru, že naplnil svojím konaním skutkovú podstatu trestného činu, za ktorý bol odsúdený.

Vzhľadom na uvedené poškodená navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) v prvom rade zisťoval, či dovolanie obvineného MVDr. G. A. spĺňa všetky zákonné náležitosti a konštatuje, že dovolanie bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), v zákonnej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.), ale súčasne aj to, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

Podľa § 382 písm. f/ Tr. por. dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

Obvinenému MVDr. G. A. bol uložený samostatný peňažný trest vo výmere 300,- Eur a zo spisového materiálu možno zistiť, že obvinený uložený peňažný trest v uvedenej výmere vykonal dňa 28. apríla 2014 zložením tejto peňažnej čiastky na účet Okresného súdu Poprad.

Podľa § 92 ods. 2 Trestného zákona č. 300/2005 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnkov, ak ide o odsúdenie na tresty uvedené v § 32 písm. b/ až k/, k zahladeniu odsúdenia dochádza ich vykonaním. V ustanovení o druhoch trestov je peňažný trest uvedený v § 32 písm. d/ Tr. zák.

Podľa § 93 ods. 1 Trestného zákona č. 300/2005 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnkov, ak bolo odsúdenie zahladené, hľadá sa na páchatel'a, ako keby nebol odsúdený.

S poukazom na citované ustanovenia k zahladeniu odsúdenia po výkone samostatného peňažného trestu dochádza zo zákona momentom jeho výkonu a tým okamihom na páchatel'a sa aj hľadá, ako keby nebol odsúdený.

To sa týka v danom prípade i obvineného MVDr. G. A.. Už v čase pred podaním dovolania sa na neho hľadelo, ako keby nebol odsúdený.

Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorý znamená vážny prielom do právoplatnosti a predpokladanej stability konečného a vykonateľného rozhodnutia. Jeho zmyslom je, za prísne vymedzených podmienok, zvrátenie existencie odsúdenia páchatel'a, aby nedošlo k trestno-právnomu následku, t. j. sankcii spojenej s týmto odsúdením.

Práve preto, že ide o prielom do naznačenej stability konečného a vykonateľného rozhodnutia na základe tohto mimoriadneho opravného prostriedku, ktorým sa dáva možnosť dvom hlavným proti sebe stojacím stranám v trestnom konaní (odhliadajúc od práva ministra spravodlivosti, ktorý nie je stranou v konaní) prokurátorovi a obvinenému dosiahnuť vyvolanie mimoriadneho konania pred najvyšším súdom na preskúmanie niektorých právoplatných rozhodnutí, zákon obmedzuje možnosť podania dovolania len obmedzenému okruhu subjektov, v obmedzenom rozsahu, zo špecificky vymedzených, kvalifikovaných dôvodov a len proti niektorým vymedzeným rozhodnutiam.

Kedže sa možnosť tohto opravného prostriedku dáva predovšetkým dvom hlavným proti sebe stojacím

stranám v konaní, základným princípom, ktorým sa musí tento inštitút mimoriadneho opravného prostriedku riadiť, je princíp rovnosti strán a to jednak čo do možnosti podania tohto opravného prostriedku, tak aj v samotnom procese, v konaní o ňom pred súdom. Pri dodržaní tejto základnej zásady v trestnom konaní by bolo proti jej zmyslu i princípu spravodlivosti, aby jedna strana mala možnosť dovolať sa mimoriadnym opravným prostriedkom konania na najvyššom súde vo veci, v ktorej už bol trest vykonaný a zahladený s účinkami, že sa na páchatel'a hľadá akoby nebol odsúdený. Ak by túto možnosť mal obvinený, nutne by musela byť pripustená i u generálneho prokurátora (odhliadajúc od ministra spravodlivosti, ktorý nie je stranou v konaní).

Podľa § 368 ods. 1 Tr. por. dovolanie možno podať proti právoplatnému rozhodnutiu súdu, ktorým bol porušený zákon alebo ak boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré mu predchádzalo, ak je toto porušenie dôvodom dovolania podľa § 371.

V § 368 ods. 2 Tr. por. sú uvedené rozhodnutia, ktoré treba rozumieť, ak tento zákon neustanovuje inak, ako rozhodnutia podľa odseku 1, proti ktorým možno podať dovolanie. Pod jeho písmenom a/ sa uvádza rozsudok a trestný rozkaz, bez bližšej špecifikácie, aký rozsudok sa má na mysli. V nadväznosti na ostatné ustanovenia Trestného poriadku o dovolaní i tie, ktoré sa týkajú rozsudku je zrejmé, že sa má na mysli tak odsudzujúci, ako aj oslobodzujúci rozsudok.

Odsudzujúcim rozsudkom v zmysle § 163 až § 168 Tr. por. treba rozumieť taký, ktorý obsahuje výrok o vine páchatel'a a ak nedošlo k upusteniu od potrestania, výrok o treste a prípadné ďalšie výroky o náhrade škody alebo o ochrannom opatrení. Odsudzujúcim rozsudkom teda treba rozumieť taký rozsudok, na základe ktorého existujú účinky, že sa na páchatel'a hľadá ako na odsúdeného.

Pokiaľ nastávajú, či už priamo na základe zákona, ako je tomu napr. pri upustení od potrestania podľa § 40 ods. 2 Tr. zák. (v súčasnosti účinného), alebo po výkone niektorých druhov trestov, ako v predmetnom prípade peňažného trestu podľa § 92 ods. 2 Tr. zák. (v súčasnosti účinného), v spojení s jeho § 93 ods. 1, alebo na základe rozhodnutia súdu, pri zahlodení odsúdenia, právne dôsledky spojené s fikciou neodsúdenia, že sa v zmysle zákona hľadá na páchatel'a ako keby odsúdený nebol, potom treba do všetkých dôsledkov právne považovať za neexistujúce odsudzujúce rozhodnutie takej osoby, na ktorú sa hľadá, akoby odsúdená nebola.

Predpokladom na podanie dovolania, ako mimoriadneho opravného prostriedku, je existencia odsúdenia páchatel'a. Pokiaľ platí fikcia neodsúdenia, ktorú zákonodarca spojil s inštitútom zahlodenia odsúdenia, nemožno ju chápať podmienene tak, že pre určité prípady v trestnom konaní platí a pre niektoré nie.

Zahlodenie odsúdenia spojené so zákonnou fikciou neodsúdenia znamená, okrem iných dôsledkov spojených s bezúhonnosťou určitej osoby, že vo výpise z registra trestov sa jej zahladené odsúdenie už neuvádza. V oblasti trestno-právnej zanikajú nepriaznivé následky spojené s odsúdením páchatel'a. Treba vychádzať z toho, že neexistuje odsúdenie, ktoré by bolo dôvodom priťažujúcej okolnosti alebo recidívy trestnej činnosti. Zahlodením odsúdenia s fikciou neodsúdenia môže taká osoba preukazovať stav svojej bezúhonnosti. Nie je už povinná pri rôznych príležitostiach, napr. pri prijímaní do zamestnania, pri žiadostiach o niektoré povolenia, oprávnenia a pod. uvádzať odsúdenie, ktoré už bolo zahladené. Platí to aj obrátene zo strany iných subjektov vo vzťahu k tejto osobe. Odpadnutie prekážky odsúdenia teda môže viesť k vzniku alebo k obnoveniu takých právnych vzťahov a práv, ktoré občan nemohol nadobudnúť alebo sa ich nemohol dožadovať, pokiaľ u neho existovala prekážka odsúdenia páchatel'a.

Keďže v dôsledku toho, že odsúdenie bolo zahladené, môžu vznikať nové právne vzťahy, ktoré by inak nemohli nastať, ak by neexistovala podmienka bezúhonnosti, potom by bolo vážnym zásahom do stability právnych vzťahov, ak by na základe dovolania niektorej z dvoch hlavných strán v trestnom konaní alebo dovolania ministra spravodlivosti bolo možné zvrátiť nový právny stav vznikajúci po vykonaní trestu a zahlodení odsúdenia spojeného s fikciou neodsúdenia.

Výrazne by sa v takom prípade nepriaznivo vo vzťahu k osobe, u ktorej bolo odsúdenie zahladené,

prejavilo podanie dovolania prokurátorom, alebo ďalším oprávneným subjektom, v neprospech takejto osoby. Nebolo by žiaduce, aby v takom prípade, keď už páchatel' vykonal trest a došlo aj k zahladeniu odsúdenia, aby generálny prokurátor, eventuálne minister spravodlivosti, mohol podávať tento mimoriadny opravný prostriedok v neprospech obvineného, smerujúci k zhoršeniu jeho postavenia a umožniť tak otvorenie takého trestno-právneho vzťahu, ktorý už bol ukončený a zvrátiť tak priaznivé dôsledky pre páchatel'a spočívajúce v tom, že sa na neho hľadí, akoby nebol odsúdený. Dobrodenie, ktoré dáva zákonodarca v podobe bezúhonnosti, na základe fikcie neodsúdenia osoby, u ktorej bolo odsúdenie zahladené, by v prípade pripustenia možnosti dovolania u takejto osoby, na ktorú sa hľadí ako keby odsúdená nebola, strácalo svoj zmysel.

Rovnosť strán v konaní a záujem na stabilite právnych vzťahov však predpokladá aj opak, že ani na základe dovolania obvineného nie je možné právoplatné a už aj vykonané a zahladené odsúdenie s dôsledkami fikcie neodsúdenia, meniť.

Preto ak nastal zo zákona (alebo na základe rozhodnutia súdu) stav zahladenia odsúdenia, ktorý má znamenať, že neexistuje odsúdenie, ktorým sa uložila sankcia, jeho dôsledkom musí byť i to, že žiaden zo subjektov oprávnených na podanie dovolania, ako mimoriadneho opravného prostriedku, už ho nemôže podať.

V predmetnom prípade, vychádzajúc z danej zákonnej fikcie neodsúdenia obvineného MVDr. G. A., považuje Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného za neprípustné, lebo nesmeruje proti existujúcemu odsudzujúcemu rozhodnutiu, proti ktorému by ho bolo možné podať v zmysle § 368 ods. 1 a 2 Tr. por. Preto bolo dovolanie obvineného MVDr. G. A. podľa § 382 písm. f/ Tr. por., ako neprípustné, odmietnuté.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.